

Naujienu Antroji Dalis

NR. 725

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XX METAI

Venecijos kunigaikščių rūmai ir šv. Morkaus bazilikos puošmenos. Kiekviena čia matoma statula yra patyrusio menininko iškalta iš marmoro. Rūmų rūsiuose romėnų laikais buvo laikomi vergai.

ŽVILGSNIS Į LIETUVIŲ LAUDIES KŪRYBĄ

II.

MOTERS TRAGIKA LIETUVIŲ LAUDIES VESTUVIŲ DRAMOJ

NIJOLĖ UZUBALIENE

Lietuvių liaudies gyvenime vestuvės buvo labai reikšmingas įvykis. Jos buvo iškilminga šventė, kurią atšvęsti susiburdavo ne tik giminės ir draugai, bet ir tolimiausi kaimynai. Tačiau lietuviai vestuvių nelaikė vien tik pramoga. Liaudis visada suprato jų gilią prasmę — žmogaus gyvenimo pasikeitimą — ir į tai reagavo su pagarba ir atitinkamomis apeigomis.

Vestuvių apeigoms dramine įtampą suteikia du pagrindiniai momentai: a) nuotakos atsiskyrimas su tėvų namais ir b) abiejų jaunųjų perėjimas iš nesutuokusių į susituokusių luomą. Aplink šiuos momentus ir sukasi visa vestuvių eiga; jie duoda pagrindą prasmingoms apeigoms, toną ir spalvą vestuvinėms dainoms.

Civilizacijos nesugadintas senovės lietuvis moterystės ryšį laikė šventu ir nesutraukomu ne tik kaip krikščionis, bet ir kaip žmogus, jautrus ištikimybės ir atsakingumui. Šitokia liaudies pažiūra į vedybas suteikė joms didelę reikšmę, o paties fakto nebepakeičiamumas — liūdną nuotaiką. Užtat dauguma vestuvinė dainų yra graudžios. Jose vyrauja šie pagrindiniai motyvai: a) atsiskyrimas su jaunyste, b) nuotakos atsiskyrimas su tėvų namais, c) perėjimas iš daugiau ar mažiau nerūpestingo gyvenimo į atsakingą ir sunkų.

Visos liaudies vestuvių dainos yra pritaikytos atitinkamoms vestuvinėms apeigoms, kurias jos pagyvina ir paaštrina dramine įtampą. Dainų palydimos lietuviškų vestuvių apeigos įgauna daug jausmingo lyriškumo,

tačiau jų pagrindinė funkcija, įprasminti jaunystės praradimo skausmą vargingoje, bet būtinoje moterystėje, dėl to nesumažėja.

Senovės lietuvaitei, tekanciai dažniausiai už nemylimo, mažai pažįstamo vyro, išleidžiamai į svetimus namus, pilnus dievurių bei mošų, laukiančių marčios nuolankumo, valdomus šeiminkės teisių užleisti nenorinčios anytos, vestuvės reiškė kulminacinį asmeninės tragedijos tašką. Nenuostabu todėl, kad vestuvinės dramos lyrizmas yra nepaprastai graudus.

Pagrindinės liaudies vestuvių apeigos yra šios:

1. Piršlybos,
2. Sužiedotuvės,
3. Užsakai,
4. Svečių kvietimas,
5. Mergvakaris,
6. Jungtuvės,
7. Jaunųjų sutikimas,
8. Svočios pietūs,
9. Nuotakos vakarienė,
10. Nuotakos išleidimas,
11. Vainiko nuėmimas,
12. Marčios dovanos,
13. Marčios pietūs,
14. Jaunųjų pusryčiai,
15. Piršlio korimas,
16. Vestuvių pabaiga,
17. Sugražtai.

Kiekviena iš šių apeigų pasižymi atitinkamų dainų gausumu. Vyrauja, žinoma, graudžioji lyrika, tačiau yra ir linksmy dainelių, kurios lyg ir atmiešia susitelkusį liūdesį, suteikdamos vestuvininkams pramogą. Pvz.:

Skripkų, dūdų sunėsimas,
Į veselę suėjimas.

(Nukelta į 2 psl.)

LENKŲ YDOS PRAŽUDĖ LENKIJA

Su koku kaimynu Lietuvai teko išbūti unijoje per 400 m.

Kun. Franciszek Domanski, S.J. (jėzuitas) straipsnyje „Czy Wady Narodowe Zgubily Polskę?“ Chicagos lenkų dienraštyje „Dziennik Chicagoski“ pateikia iš Lenkijos istorijos statistiką, kuri, pasirodo, niekas kita nebuvo, kai tik nepaliaujami karai.

Su šitokiu kaimynu Lietuva išbuvo unijoje nuo 1386 iki 1795 metų — paskutiniojo padalinimo...

Antraštėje pastatęs klausimą, ar tautinės ydos pražudė Lenkiją, ar tos tautinės ydos buvo Lenkijos padalinimo priežastis, autorius primena, kad Adomas Mickevičius buvo rašęs į lenkus atsišaukimą, kviedamas „padidinti ir pagerinti savo dūšią“, kun. Domanski pats į savo klausimą atsako:

„Dalinį atsakymą į viršų iškeltą klausimą randame pavirtinime faktų iš Lenkijos istorijos, kuriuos su sunkia širdimi vadiname kruvinų karų tvanu, ilga grandine klaidų, pralaimėjimų, bendru tautos nusilpnėjimu ir Lenkų respublikos žlugimu.“

Kas yra tie faktai? klausia jėzuitas Domanski ir atsako:

Lenkija vedė 85 karus

Tiksliai, per 869 metus 85 karai.

Lenkus valdant Piastų dinastijos kunigaikščiams ir karaliams nuo 962 iki 1370 metų Lenkija kraujavo keturiolikoje sunkių karų su vokiečiais ginant žemes Udros (Oderio) baseine ir penkiuose mažuose karuose su čekais — daugiausiai dėl Silezijos; 1241, 1259 ir 1287 metais kentė nuo barbariškų Totorių invazijų, kurie apie pusę viso krašto pavertė peleiniais ir beveik be žmonių likusia dykuma. Septynis mažus karus nuo 981 iki 1352 metų Lenkija vedė su Kievo Rusija; vieną karą (apie 962 m.) su Danija ir švedija dėl Baltijos uosto Wolino; du sunkius karus (1309 ir nuo 1331 iki 1333) su Kryžiuočiais; kartu 32 karus, neskaitant brolių žudiškų naminių karų Lenkijos susmulkėjimo (na dzielnice) laikotarpyje, taip pat neskaitant dažnų susikirtimų su slavų Veletais tarp Lahos ir Udros, kuriuos vokiečiai kurstė prieš lenkus.

Nuostoliai: Pamariai (vakarinė dalis) su Stetinu 1181 metais; Lužica, Misnia galutinai (prarasta) 1217 m.; Lubuska žemė 1250; 1308 metais Kryžiuočiai paėmė Gdanską (Dancigą), o 1310 metais pasidalino Dancigo Pamariu su Brandeburgu; 1454 metais Lenkija buvo atstumta nuo Baltijos; 1327 metais neteko Silezijos.

Karai nuo 1386 iki 1795 metų

Su Kryžiuočiais, kaip šarvuota vokiečių kumštini jų ekspansijoje į Rytus, aštuoni, kai kurie ilgamečiai karai (nuo 1409 iki 1525 m.); su Totoriais ir Turkais (nuo 1399 iki 1689 m.) aštuoniolika labai sunkių, žiaurių karų, kurie sunaikino ir be žmonių dykumomis pavertė lenkų Respublikos Rytų žemes. Per 290 metų trukusius karus su Totoriais ir Turkais tik šeši karai buvo šiek tiek laimingi ir tik viena ekspedicija prie Vienos buvo pilnai pergalinga (1683 m.). Nuo 1507 iki 1795 m. viršijo neišspręsti karai ir pralaimėjimai su Maskva, pridėdant dar 1831 metus viso septyniolika karų. Iki 1634 metų bendrai buvę pergalingi, nuo antrosios septynioliktosios amžiaus pusės — daug pergalingų kautynių mažai ką teišlošiamuose karuose, kurie baigėsi trečiuoju Lenkijos padalinimu 1795 metais ir 1831 metais Lenkijos valstybės likučio panaikinimu. Su švedija nuo 1600 iki 1660 metų penki ilgi sunkūs karai, kurių metu — būtent „Tvano“ laikotarpyje 1655-57 m. Lenkija buvo negirdėtai apiplėšta, jos apsaugos pilys išsprogdintos ir tiek kraujo pralieta bei gyventojai suvarginti, kad visa Lenkija suskurdo, liko nuginkluota, nebetinkama ofenzyviniams karams, išskiriant paskutines pergalingas pastangas 1683 m. Nuo 1648 iki 1671 m. buvo penki karai su kazokais. Tai buvo naminiai karai, nes Ukraina įėjo į Respublikos sudėtį kaip unijinė valstybė. Tuose baisiuose karuose prieš Lenkiją tuo pačiu metu arba skyriumi dalyvavo Maskva ar Totoriai bendrai su Kazokais, tai vėl su Turkija. Militariškai tie karai bendrai buvo išlošti, bet politiniu atžvilgiu jie buvo tragiškai pralošti ir Lenkijos atečiai katastrofingi. Aštuonioliktajame amžiuje viešpataujančių Sasų išdavystės, Prūsų su Lenkija sandaros sulaužymas ir dalyvavimas jos padalinime, niekingas Austrijos pasiūlymas ir piktadario rolės atlikimas užgrobiančiam Lenkiją; ir tuo baisy išdavikystės iš savųjų pusės laikotarpiu nebuvo atgauta simpatijų buvusių narsių gynėjų, kokiais per kelis šimtus metų buvo kazokai, kurie už Lenkiją yra daug kraujo pralieję...

Kartu nuo 1409 iki 1795 metų, tikriau iki 1831 m., per Lenkiją ir jos sienas persirito 53 karai. Viso gi 85 karai.

Taigi, atestacija nekokia.

J. Pr.

ZVILGSNIS I . . .

(Atkelta iš 1 psl.)

Ūčia, ūčia, ūčia-čia,
Mūs broliukas su pačia.
.....
Ateina svočia per sodą,
Eidama sėjo rasodą.
Rasoda kreivai išdygo,
Svoteliai atgal sugrįžo.

(D. Velička,
Liet. Lit. I, 255-256 psl.)

Šios rūšies dainomis pasižymi "Svočios pietūs", "Marcios pietūs" ir ypač "Piršlio korimas" (daug vaidybos; turi apščiiai komedijos elementų).

Iš aukščiau minėtų vestuvinių apeigų labiausiai lyrizmu pasižymi "Mergvakaris", "Vainiko nuėmimas" ir "Sugrąžtai".

Po paskutinių užsakų būsimieji jaunavedžiai (kiekvienas atskirai) atsisveikina su savo jaunystės draugais. Šis vakaras vadinamas Mergvakariu, o dažnai ir Pintuvėmis, nes svarbiausia apeiga tą vakarą yra rūtų vainiko pynimas ir nuotakos kasų perpyrimas. Mergvakarį liaudis laikė labai svarbiu vakaru, nes jis buvo skirtas atsisveikinimui su jaunyste.

Mergvakaris gausus dainomis, kuriomis nuotaka atsisveikina su jaunimu, giminėmis, tėvais ir svečiais. Užtat tos dainos yra labai graudžios. Pvz.:

Paskutinį vakarėlį
Aš pas savo motinėle
Už stotelio sėdėjau,
Kaip rozėle žydėjau.

Paskutinį vakarėlį
Žalių rūtų vainikėlį
Ant galvelės, ant glotnios,
Ant kaselės geltonos.

Tu vainikėli
Žalių rūtelių,
N'ligai žaliuos
Man ant galvelės.

Šį vakarėlį —
Pas motinėle,
Rytoj rytėlį —
Pas anytėlę.

(D. Velička,
Liet. Lit. I, 249-250 psl.)

Jautrios vainiko nuėmimo apeigos yra taip pat palydimos liūdnomis dainomis. Mūsų prosenelės labai giliai išgyvendavo rūtų vainiko pakeitimą nuometu, nes šiose apeigose rūtų vainikas reikėdavo ne tik mergaitišką skaistumą, bet ir visą nerūpestingą, linksmą, gražią jaunystę mylinčioje tėvų globoje. Tuo tarpu nuometas, ištekėjusios moters ženklas, iš tikrųjų reiškė sunkią žmonos ir motinos dalią. Turint galvoje, kad senovės nuotakai reikėdavo apsigyventi vyro namuose, kur knibždėdavo gausūs jo giminės, kur dėl vietos prie priėzdos pešdavosi kelios moterys, kur marčios niekas, išskyrus sunkiuosius darbus, nelaukdavo, reikia tik stebėtis, kaip santūriai ir rezignuoti ji priimdavo šį skaudžiai nemalonų savo gyvenimo pasikeitimą. Dėl šitų priežasčių vainiko nuėmimo apeiga būdavo palydima jaudinančiai graudžiomis dainomis

ir karčiomis nuotakos ašaromis. Pvz.:

— Seselele mano,
Lelijele mano,
Svočia nuries kaspinėlius
Ir rūtų vainikėlį.

Uždės muturėlį,
Suspaus galvuželę,
Lūdna tavo širdelę,
Sunki tavo galvelę.

Nuėmė vainiką kaip žiedelį,
Uždėjo gobtūrą kaip lauželį,
Lengvumas, gražumas vainikėlio,
Sunkumas, baurumas gobtūrėlio.

(D. Velička,
Liet. Lit. I, 263-264 psl.)

Sugrąžtai yra tartum vestuvių dramatos atomazga. Pirmąjį sekmadienį po vestuvių jauniejį ir visi vestuvininkai grįžta į jauniosios tėviškę. Čia jų laukia iškilnės su vaišėmis, dainomis ir šokiais. Sugrąžtų pokylis yra lyg paskutinis nuotakos pasilepinimas tėvų namuose. Sugrąžtų dainos apdainuoja jaunamartės likimą. Jose daug liūdesio ir skundo. Tomis dainomis jaunamartė paskutinį kartą viešai guodžiasi savo motinai. Nuo dabar karčios ašaros bus nurytos nemačiom ir sunkūs skausmai išdejuoti negirdom. Sugrąžtų dainos skamba tipinčiai lietuvišku liūdesiu, rezignacija, likimo galutinumu. Pvz.:

O kai nuėjau pas anytėlę,
Puoliau į vargą, į rūpestėlį.
O aš parėjau rugius rišusi,
Rugius rišusi, sunkiai dirbusi.

Liepė anyta, liepė senoji:
— Imki naštelius, eik vandenėlio.
Per žalią girią saulė tekėjo,
Į ašarėlę atsispindėjo.

Ūi, ūi, ūi Dievai,
Dievuliau mano,
Nepataikiau bernelio.

Kad būč žinojus
Savo bernelį
Tokios rūšėtos širdelės,

Būč atsilenkus
Saulutės lanksmu
Aušrelės pazarėle.

(D. Velička,
Liet. Lit. I, 267-268 psl.)

Lyrizmas lietuvių liaudies vestuvinė dramoj yra palikęs labai gilius pėdsakus. Čia, kaip ir kituose svarbiuose gyvenimo įvykiuose, lietuvis išsakė savo jausmus daina. Žvelgdamas į niūrią ateitį, jis daina guodėsi ir daina skaidrino varganą kasdienybę.

Mūsų liaudies vestuvinė dainų graudumas rodo lietuvis moters sunkią dalią, kuri ją slėgė ir dvasiškai, ir fiziškai, ir sociališkai. Tačiau mūsų prosenelės pakėlė tuos sunkumus ne tik nepalūžusios, bet su pavydėtinu dvasios giedrumu ir tobulu padėties apvaldymu. Gi visą tų laikų moters tragiką, giliai paslėptą, tvirtai užgniaužtą, išduoda tik vestuvinės dainos.

Pvz.:

— Prapuoliau, motule,
Prapuoliau, širdelė,
Už didžių vargų, už rūpestėlių,
Už gailių ašarėlių...

(Cituota iš atminties)

Šita daina, ypač jos melodija,

M. J. ŠILEIKIS

(Čiurlionio galerijos nuosavybė)

Priepilauka

P. S.

50,000 ženklų

Šilkinėje palapinaitėje, po aukšiniu baldakimu, ant neštuvų iš auksuoto bambuko buvo nešamas imperatorius ši-Huang-ti, Dangaus sūnus, aštuoniolikos provincijų valdovas, Tšung-kvo arba Kinijos viešpats. Jis norėjo apžiūrėti "Dešimties tūkstančių Li sieną", taip pat Vanli-čang-čiong vadinamą. Šimtą kartų po šimtą tūkstančių moterų ir vyrų vilko be atvangos pintines, pilnas akmenų ir žemės. Milžiniška siena turėjo saugoti Dangaus šalį nuo tyrlaukių klajoklių įsiveržimų.

Dangaus sūnaus kelionę sutrukdė iš svetur priešais keliavęs mokslininkas. Imperatorius pamėjo veduokle, ir mandarinai praleido išminčių.

— Baisusis, į kurį sustingęs iš baimės žiūri visas pasaulis, — tarė išminčius, — malonėk išklausti manęs!

— Tebūnie suteikta tau ši malonė, žemės kirmine — atsakė Dangaus sūnus.

— Siaubingasai viso pasaulio valdove, — vėl prabilo išminčius, — mūsų raidynas turi per daug ženklų! — Pažiūrėk, kilnūsai, paprastas žmogelis, kuris tušo ir teptuko pagalba nori išdėstyti kuklias savo mintis, turi atsiminti mažiausia tris tūkstančius ženklų ir piešinių. Menkintis rašeiva, kuris išdrįstų parašyti tavo žygdarbių istoriją, turėtų mokėti bent trisdešimt tūkstančių ženklų — priešingu atveju tavo žygdarbiai, ypač Dešimties tūkstančių Li sienos statyba, o šviesiausias Dangaus sūnau, negalėtų būti ateityje deramai įvertinti. Jei visa tai norėtų parašyti ne menkas rašeiva, o tikras poetas ir mokslininkas, tai jam prireiktų penkiasdešimt tūkstančių ženklų...

Imperatorius ši-Huang-ti suglaudė veduoklę ir paklausė suerzintai:

— Nekvaršink man galvos šitais skaičiais! Pasakyk trumpai ir aiškiai, kodėl mūsų raidynas

yra vienas iš tų lietuviško skausmo nebesulaikomų prasiveržimų. To posmelio jaudinantis graudumas gali dabartinei lietuvei gerai pasitarnauti, primindamas, kokia daugybė atvejų ji yra laimingesnė už savo prose-

turi būti tavo nuomone, žemės šliuže, pakeistas.

— Išklausk mane, Taurusai! Tolimoje nusileidžiančio saulės šalyje gyvena žmonės, kurie pasitenkina nedideliu ženklų skaičium. Tačiau jų išmintis labai gili. Paskutinis karavanas, laimingai grįžęs iš saulėlydžio šalies, atvežė pergamento ritinį, kuriame surašyta vakarinių žmonių ženklais ilga istorija. Aš atidžiai ištyriau tą nepaprastą raštą ir nustatėiu, kad jame vartojami tik dvidešimt keturi skirtingi ženklai. O, valdove, tu, kuris gali sukrėsti žemę, jei tu įsakytumei mums perimti tuos dvidešimt keturis ženklus, tai Dangaus Imperijoje atsirastų milijonai tokių, kurie ne tik greit pranykstančiais garsais, bet ir amžiams išliksiančiais raštais galėtų garbinti tave, Dievo pasiuntinį!

Tik vieną vienintelį žvilgsnį skyrė Dangaus sūnus išvyniotam pergamento ritiniui.

— Nelaimingasai, tu drįsai išniekinti mūsų taurųjį raštą savo nešvarių riebios kiaulės liežuviu! — rūščiai sušuko ši-Huang-ti, ir ne tik išminčius, bet ir jį praleidusieji mandarinai išbalo. — Argi gali filosofija, istorija ir visa mūsų kilnioji literatūra būti išreikšta tik dvidešimt keturiais ženklais? O tu, niekšingasai vore, užsimanęs išniekinti mūsų kultūrą, būsi gyvas įmūrytas sykiu su savo pergamentu į sieną, skirtą Dangaus Imperijai ginti nuo vakarinių barbarų įsiveržimo!

Nuo tos dienos praėjo 2175 metai. Ir dabar, po tiek metų, aštuoniolikos provincijų krašte lotynų abėcėlė pagaliau laimėjo kovą.

Vertė L. U.

AFRIKOS PRIEZODZIAI

Šiame pasaulyje vieni stovėdami krinta, kiti krite kelias.

Lapai gali išlakstyti pavėjui, bet smala nuvarva prie mėsos kojų.

Verčiau būti krokodilo surytū, negu mažų žuvelių sukandžiotu.

Žinau žmones, kurie tiek yra atsargūs teigdami, kad nerizikuoja net tvirtinti, jog ricina tinka viduriams valyti!

Camille Flammarionas

S. T.

Kaip mergaitė

Aloyzas Lechneris turi pa-linkimą į storumą. Tai ne-nuostabu, nes jo interesai svy-ruoja tarp gero kepsnio ir ne mažiausio gero alaus.

Siaip Aloyzas ne labai ken-tėjo dėl vienos, kitos dešimties, svarų, kurių — tiesą pasakius — galėtų ir nebūti. Bet prieš kurį laiką jis ėmė justį lyg ir galvos sukimasi po trijų keps-nių ir aštuonių ąsočių alaus. Aloyzas susirūpino. Laimė Lechnerienė buvo gudri mo-teriškė.

— Turime pakviesti Rožę, — ryžtingai pasakė ji ir nuėjo ieškoti Rožės.

Lechneris apsidžiaugė, nes jis laikė Rožę gudresne už bet kurį gydytoją. Ir iš tikro, Ro-žė mokėjo dėti kortas, burti iš žirnių, užkalbėti karpas, o pernai ji net išgelbėjo Lechnerio kaimyno veislinės kiaulės gy-vybę. Tas pastarasis įvykis ypač paveikė Lechnerį ir pri-vertė jį tikėti Rožės gabumais.

Rožė atvyko. O, ji gerai mo-kėjo savo darbą! Ji apčiupinė-jo Lechnerį, liepė iškišti lie-žuvį, ji pro didelį padidinamą-ji stiklą pažiūrėjo į jo akis, pagaliau ji liepė jam tris kar-tus pritūpti išleidžiant ir įtrau-kiant orą ir pasakyti, ar po šitokios gimnastikos jis junta galvos sukimasi.

Aloyzas mintimis šaukėsi Dievo vardo ir su baime ste-bėjo Rožės didelę mėlyną nosį, kuria Rožė, kaip atrodė, galė-jo suosti bet kurios, kad ir labai giliai glūdinčios, ligos priežastį.

— Jūsų laimė, kad suspėjote laiku iškviešti mane, — pasa-kė Rožė, — nes jis iki rytojaus būtų numiręs.

Aloyzas akys išsiplėtė iš bai-mės.

— Numiręs?! Nuo silpno gal-yos sukimosi? — pasakė jis virpančiu balsu.

— Mažas kupstas didį veži-mą verčia, — atkirto Rožė ir ėmė knistis savo krepšyje.

— Še, — pasakė ji ir kažką padavė Lechnerienei. — Tai trys dėlės, ir jos išgelbės tavo Aloyzą.

Lechnerienė linktelėjo ir pa-davė Rožei tris sidabrinus pi-nigus.

Rožė išeidama pažadėjo vėl užsukti kitą dieną — trys si-dabriniai juk nesimėto gat-vėje.

Kitą dieną iš pat ryto Rožė jau atėjo pas ligonį.

— Na, — kreipėsi Rožė į Aloyzienę, — kaip jaučiasi ta-vo alaus pupintojas?

— Jau baigia pasveikti, — linksmai atsakė Lechnerienė, — tik vakar aš turėjau su juo bėdų. Jis išpaukęs, kaip maža mergaitė.

— Tas tavo storulis ir išpai-kęs, kaip mergaitė? — sušuko Rožė.

— Taigi, taigi! Dvi dėlės jis siaip taip gyvas prarijo, bet paskui užsispyrė, kad aš jam trečių iškepčiau! Na, aš ir iš-kepiau, o tai dar jis ko gero būtų numiręs. Kad ir alaus pu-pintojas, bet tegu sau gyvena.

Vertė E. J.

S. P.

Dieta

Paskutiniuoju metu Irma ne-drįso net žvilgtelti į veidrodį. Ji labai greitu tempu ėmė įgyti formas, kurios dar vertinamos nebent tik Turkijoje. Irma, ne visai jau jaunutė, bet dar ir ne labai, sakykime, pagyvenusi, at-sidūrė ties alternatyva: keliau-ti pėsčiai, ypač po kalnus, arba gyventi pusbadžiu. Bet vis dėl-to reikia atsiklausti gydytojo.

Gydytojas, gydęs kadaise sep-tynmetę Irmutę nuo vėjaraupių, apžiūrėjo — dabar jau turinčią bent penkis kartus daugiau me-tų, negu anuomet — Irmą ir ci-niškai pasakė:

— Jei tu, mano mieloji Irma, būtinai nori nusikratyti tau iš paties Viešpaties Dievo malonės skirtomis dovanomis, tai turi prisilaikyti labai griežtos die-tos. Keliavimas pėsčiomis čia nepadės, nes bekeliaudama tu turėsi žvėrišką apetitą. Tad lik savo gimtajame miestelyje, o tuo tarpu aš tau padiktuosiu, ką tu turi valgyti. Tiesa, aš tau nurodysiu dvi dietas — jas nu-stačiau aš pats, — o be to duo-siu tau dar dvylikos skirtingų dietų aprašymus. Tuo būdu tu galėsi pasirinkti, ką norėsi. Tad klausyk: kas rytą apie šeštą va-landą žiupsnelis avižinių dribs-nių su vandeniu, apie dvyliką — trys liesos morkos, vakare — samtis žalių obuolių košės, su-prantama, be cukraus. Jei pa-jėgsi šitaip pagyventi dvi savai-tes, tai būsi liekna, kaip jauna eglaitė. Ar užsirašei?

— Hm... o kokią kita, jūsų išrasta dieta?

— Tai taip pat puiki dieta. Aš ją pavadinau ŽDK dieta, t. y. Žolės-Dobilų-Kaštanų dieta. Aš

ČIA REIKIA VYRŲ IR MOTERŲ, GERAI ATSIMENANČIŲ SENUS LAIKUS!

Ar galėtų kas nors iš Chicagos gyventojų suteikti informaciją apie penkias (o gal ir daugiau?) Lietuviškas Operas, pasta-tytas čia maždaug prieš 40 ar net daugiau metų? Bent nuro-dyti, kada ir kur jos buvo statomos? Ir kieno buvo muzikinis dainininkų vadovavimas?

Tai buvo dviejų Lietuvoje gimusių kompozitorių veikalai. Šitie kompozitoriai dirbo čia prieš 1920 m., kaip muzikos vado-vai ir mokytojai. Čia operų pavadinimai:

BIRUTĖ, istorinė melodrama; ADOMAS ir IEVA ir PUŠIS — lengvos operetės; be to, SIENAPIOTĖ, pažymėta, kaip "pir-moji lietuviška tautinė opera" — visos Miko Petrausko, kom-pozitoriaus, choro vedėjo, mokytojo ir buvusio Imperatoriškos Operos, St. Peterburge tenoro.

Taip pat: "ČIGONAI" ir "ISEIVIS", lengvos operos, sukur-tos Stasio Šimkaus, vargonininko, kompozitoriaus, leidėjo ir liaudies dainų rinkėjo, mirusio savo gimtajame krašte, kai Lietuva buvo vokiečių okupuota 1943 m.

Turintieji M. Petrausko ar S. Šimkaus fotografijas arba vaidinimų nuotraukas prašomi pranešti Mr. Lee K. Preston, 5714 Kimbark Ave., Chicago, Ill. 60637 arba Mrs. Marjorie Adkins, Music Librarian at the Public Library, 78 E. Washington Street, Chicago, Ill. 60602.

Rugsėjo mėnesį Viešojoje Bibliotekoje bus suruošta paro-da, skirta muzikiniams veikalams, statytiems čia gyvenančių tautinių mažumų. Būsime labai dėkingi visiems, kas galėtų paskolinti medžiagos šiai parodai.

net turiu pagaminęs specialius ŽDK lašus. Trys lašai į stiklinę vandens. Šio mišinio tu gali ger-ti, kiek tik nori. Tavo dvigubas smakras išnyks po... na, tikrai po trijų savaičių...

Čia ji pertraukė Irma:

— Ne, ne! Bėt aš tikiuosi, kad kitos dvylika, ne jūsų išras-tų, dietų kiek švelnesnės?

— Na, žinoma, jos švelnesnės.

Kiekviena iš jų leidžia per parą suvartoti iki tūkstančio kalori-jų. Štai čia jų sąrašas.

Irma padėkojo ir atsiveiki-no. Po keturiolikos dienų ji vėl atėjo pas gydytoją. Ji buvo siau-bo apimta.

— Daktare, aš storėju dar spartesniu tempu! Aš pasunkė-jau penkiolika kilogramų!

Čia net senas cinikas buvo pri-trenktas.

— Tai neįtikėtina, — sušnibž-do jis.

— Taigi, kad neįtikėtina! — pritarė Irma. — Ypač, kad aš iš-karto laikiausi visų keturiolikos

dietų, net ir jūsų išrastą, su tri-mis mokomis ir ŽDK lašais!

Vertė E. J.

Anglų Kalbos Pamokos
VERTIMAI-PILIETYBĖ-LAIŠKAI
Afidavitai giminių atvažiavimui.
K. GINEITIS
3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill.
Tel. Victory 2-0105

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

We welcome our Lithuanian
Friends & Visitors
Come In For Your Late Snacks
& Dinners
AT
RED ONION
SNACK SHOP & FOUNTAIN
2150 W. Cermak Rd.
GOOD FOOD - QUICK SERVICE
ORDERS TO TAKE OUT
Open 8 A. M. to 10 P. M.

GIFTS OF FOOD - PRODUCTS

can now be delivered to Relatives
in all parts of

U. S. S. R.

Quickly and at Reasonable Prices,
from stocks in Distribution points in the
Soviet Union.

Write or call for new Price - List.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 WALNUT STREET

PHILADELPHIA, PA. — 19106

Tel. WA 5-3455

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

STRATEGINIS GRAIKŲ TUNELIS

Prieš pustrėčio tūkstančio metų Samos sala vaidino nepaprastai didelį vaidmenį Rytų Viduržemio žmonių gyvenime. Salos gyventojai valdė visą Egėjaus jūrą ir kontroliavo Turkijos pakraščiais ir tarp salų einančią prekybą. Samos sala yra netoli vakarinių Turkijos pakraščių, ir visi laivai, plaukiantieji iš Rytų į Bizantiją, turėdavo praplaukti pro siaurą Samos salos laivyno kontroliuojamą sąsiaurį.

Patį Samos sala yra labai sunkiai paimama. Salos pakraščiai statūs. Salos miestas, taip pat vadinamos Samos, apsuptas dideliais stačiais krantais, o gyventojai buvo įsitaisę Kastro kalno pašlaitėse. Prie jų buvo galima prieiti tik tai iš jūros. Bet salos kariai, matydami ateinantį priešą, lengvai nustumdavo jį atgal į jūrą.

Ypatingai sustiprino salos apsaugą Samos tironas Polikratas, valdęs Samos 530 metais pr. Kr. Jis sustiprino miestą, pastatė 300 pėdų aukščio akmens sieną, saugojančią laivus nuo vėjo ir priešų, sustiprino Samos miestelio pašlaites gerom tvirtovėm ir aprūpino gyventojus ir karius vandeniu.

Jam atėjo į galvą mintis prakasti tiesiai per kalną strateginį tunelį. Tas tunelis sustiprino Samos hegemoniją visam šimtmečiui. Polikrato jūrininkai kontroliavo visus Egėjaus vandenį, čmė duokles nuo praplaukiančių prekybinių laivų, haudavo priešus ir aprūpindavo maistu visus Samos salos gyventojus.

Kitoje Kastro kalno pusėje buvo iš kalno tekantis šaltinėlis. Prie to šaltinėlio išaugo nedidelis Agiadės kaimelis. Kaimo gyventojai naudojo vandeniu, o jiems nereikalinga srovė, nutekėjusi apie pusę mylios vėl pranykdavo kalno plyšyje.

Tironas Polikratas, žinodamas to šaltinio vandenį, pasikvietė inžinierių Eupaliną ir įsakė jam iškasti tunelį tiesiai per kalną. Tai buvo nepaprastai sunkus uždavinys.

Prieš pustrėčio tūkstančio metų graikai dar neturėjo instrumentų aukščiui matuoti. Jiems žinoma buvo tikrai trianguliacijos sistema. Nežinia, kokias priemones vartojo inžinierius Eupalinas, bet jis atliko didelį inžinierijos darbą. Jis iškasė 3.400 pėdų ilgio tunelį, kuriuo inžinieriai dar ir šiandien stebisi.

Tunelis yra 6 pėdų pločio ir 6 pėdų aukščio. Pietiniame tunelio grindų šone yra nutiesti vamzdžiai vandeniui tekėti. Nėra jokių dokumentų nei jokių žinių, kaip tas tunelis buvo iškastas. Nežinia, kiek darbininkų ten dirbo ir kaip ilgai jį kasė.

Iki šios dienos tunelyje likusios žymės rodo, kad visas tunelis buvo kalte iškaltas. Taip pat aiškiai matyti, kad darbas

tuo pačiu metu buvo pradėtas iš šiaurės ir pietų kalno pusės. Taip pat aiškiai matyti, kad inž. Eupalinas ir darbininkai padarė tikrai trijų pėdų klaidą: Pietinis tunelio galas buvo trim pėdom žemesnis, negu šiaurinis.

Manoma, kad inžinierius Eupalinas trianguliacijos būdu apskaičiavo ilgį per kalno viršūnę. Taip pat manoma, kad jis vadovavosi šviesos spinduliais tunelio tiesumui nustatyti. Kitokių instrumentų jis neturėjo.

Tuo strateginiu tuneliu buvo netik nešamas vanduo iš Agiadės šaltinio į Samos miestą, bet, reikalui esant, kiton kalno pusėn galėjo būti permesti ir Samos kareiviai.

Šitas vanduo ir buvo didžiausias Samos salos gyventojų ginklas prieš visus salos priešus. Ne vieną kartą persai ir patys graikai bandė sunaikinti Samos laivyną ir galią Egėjaus jūroje, bet jiems nepavykdavo. Samos uostas kelis kart buvo apsuptas. Samos miestelis po kelias savaites būdavo apgultas, bet priešas, netekęs jėgų ir kantrybės, turėjo trauktis. O Samos laivynas ir toliau imdavo duokles iš praplaukiančių prekybinių laivų.

Kol tironas Polikratas buvo gyvas, užsieniečiai nieko nežinojo apie šį strateginį Salos tunelį. Jam mirus, dar 100 metų salos gyventojai gynėsi nuo priešų ir ištaigingai gyveno. Galbūt jie būtų ir toliau kontroliavę Egėjaus vandenį, jeigu Atėnuose nebūtų iškilęs Periklis, kuris ryžosi baigti Samos salos hegemoniją ir įvesti Egėjaus jūroje savo kontrolę.

439 m. prieš Kristų graikų karo vadas Periklis, sudaręs stiprią eskadrą, atplaukė prie Samos uosto ir pareikalavo pasiduoti. Samos vadovyvė atsisakė Periklio klausyti. Periklis atsivežė modernišką priemonę lipti į kalnus ir naujas mašinas sunkiems akmenims svaidyti. Jis tikėjosi užkopti ant Kastro kalno pašlaitių ir išdauzyti aplinkui esančius tvirtovių bokštus.

Bet Periklis greitai įsitikino, jog tai ne toks lengvas darbas. Jis žinojo, kad per 100 metų ne viena ekspedicija buvo pasiųsta į Samos salą, bet niekam nepavyko salos pavergti. Periklis suabejojo, ar jėga jis begalės Samos gyventojus nuginkluoti. Jis, būdamas protingas žmogus, nutarė pavartoti kitas priemones.

Kareiviams jis įsakė nepulti tvirtovės, o savo laivams liepė palikti Samos laivus ramybėje. Tuo pačiu metu keliems savo agentams jis įsakė užmegsti draugiškus pasikalbėjimus su tvirtovės vadovybe. Po kelių dienų Periklis pasiūlė Samos gynybos vadams tokias sąlygas:

“Duokite man vieną Samos gyventojų įkaitu, aš jį nusivešiu į Atėnus, o jus aš paliksiu ramybėje. Jūs galėsite ir toliau savo saloj gyventi, man jūsų

sala visai nereikalinga. O įkaitas Atėnuose man bus liūdininku, kad aš buvau Samos saloj, bandžiau jus nuginkluoti, bet man nepavyko ir aš palikau jus ramybėje. Ateity Atėnų laivai nelies Samos laivų, bet mes norime, kad Samos laivai nelietų ir Atėnų laivų.”

Sąlygos atrodė labai lengvos, ir Samos salos gynybos vadai svąrstė pasiūlymą. Tuo pačiu metu jie matė, kaip nuo pašlaitių nulipo atplaukę graikai, nusikėlė savo mašinas ir pradėjo organizuoti savo laivyną tolimesnei kelionei. Samos salos gynybos vadai principu sutiko priimti Periklio pasiūlymą, bet jiems labai sunku buvo nuspręsti, kurį Samos gyventoją atiduoti graikams. Buvo pasiūlyti keli vardai, bet atsirasdavo gynėjų, kurie prašyte prašė neatiduoti gero, brangaus ir žinomo salos gyventojų.

Antrą dieną vienas iš gynybos vadų patarė atiduoti Perikliui vieną šlubą, nuolat zurziantį, visus kritikuojantį ir visad nepatenkintą senį.

Visi sutiko, kad tai geriausias pasiūlymas. Senis buvo atvestas prie tvirtovės durų ir atiduotas graikams.

Kai jis paklausė: “Kur mane vedate?”, tai Samos gynybos vadai jam atsakė: “Tu niekuo buvai nepatenkintas, tu visus mus kritikavai. Dabar galėsi gyventi su graikais. Tėnai tau bus geriau.”

Periklis pasiėmė įkaitą į savo laivą ir įsakė visam laivynui išplaukti iš Samos uosto. Samos gynybos vadai manė, kad Periklio laivynas išplaukė į Atėnus, bet jie apsiriko.

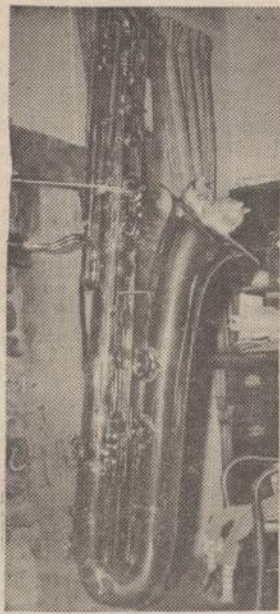
Zurzantis šlubis, patyręs, ką jam padarė gimtinės salos gyventojai, iš pykčio ir keršto pasakė Perikliui strateginio tunelio paslaptis.

Periklio laivynas nuplaukė į šiaurinę Samos salos pusę. Išlaipindami karius, pasiekė Agiadės šaltinius ir surado šiaurinį tunelio galą.

Atsivedė mūrinius, užmūrinino tunelio vandens vamzdžius, o vandenį paleido tiesiai į pašlaites. Palikęs stiprias sargybas kitame tunelio gale, Periklis už poros dienų vėl atplaukė į Samos uostą. Šį kartą jam buvo daug lengviau kalbėtis su Samos gynybos vadais, nes vandens tiekimas jau buvo nutrauktas. Samos gyventojai būtų galėję gintis dvejeta, trejeta dienų, bet ne daugiau. Be maisto galima kelias dienas kovoti, bet be vandens neįmanoma.

Periklis išžudė visus žymesnius Samos gynybos vadus, paėmė visus jų laivus, ir Samos salą įjungė į Atėnų valstybę.

Jeigu Samos salos gyventojai būtų sugebėję išlaikyti savo strateginio tunelio paslaptį, gal būt jie būtų galėję gyventi ir kontroliuoti Egėjaus jūros trafiką. Vėliau Samos salos tunelį naudojo romėnai. Jie įvedė kelis pagerinimus. Be to, jie pravedė vandens vamzdžius kalno pašlaitėmis. Mūsų eros pradžioje tuneliu dar tebebėgo vanduo į Samos miestą. Tune-

Šitie kačiukai nutarė pažiūrėti, kaip išrodo pasaulis, stebimas iš savo sofono Warwicke, N. Y. Ką jie veikia dabar?

lio gale buvo pastatyta koplyčia, pagražinta šventųjų paveiksiais.

Šiandien ta koplyčia sugriuvus, šaltinis yra užakęs. Praeities tyrinėtojas pavyko atkasti vieną marmurinę buvusios koplyčios lentą, kurioje išskaitomi žodžiai kalba apie šv. Jono Krikštytojo vandenį.

Šis strateginis tunelis turėjęs lemiamos reikšmės prieš pustrėčio tūkstančio metų, vietos gyventojų buvo užmirštas.

Praeitam šimtmečiui graikų kunigaikštis Konstantinas buvo pasišovęs tunelį atstatyti. Šiam darbui jis paskyrė 50 darbininkų. Prieš 100 metų jiems pavyko atkasti šiaurinį tunelio galą ir pravalyti apie 600 tunelio pėdų. Pasirodo, kad per 2000 metų tunelis vietomis suakmenėjo, išaugo stalaktitai.

Kunigaikščio Konstantino darbininkai, pasiekę stalaktitus, priėjo išvados, jog tai yra neįveikiama kliūtis — nutraukė darbą.

Tuo pačiu metu Atėnų senovės tyrinėtojų Dr-ja pasikvietė iš Vokietijos inžinierių Ernst Fabricius, kuris nustatė šio strateginio tunelio kontūrus. Bet tunelio jis neištyrė.

Ištisą šimtą metų tuneliu niekas nesidomėjo ir apie jį užmiršo.

Tikrai prieš trejus metus britų mokslininkė June Goodfield kartu su savo vyru Stephen Toulmin nuvažiavo į Samos salą, nusivežė modernišką šviesas, susirado abudu tunelio galus, išvaikščiojo, nu-fotografavo ir rastas žinias paskelbė visuomenei.

Idomu, kad jauna mokslininkė gavo bakalauro laipsnį zoologijoje, dėstė biologiją, o Londono universitete skaitė istorijos ir filosofijos paskaitas. Ji domisi kalbomis, filosofija ir žmonijos praeitimi. Ji yra gabi mokslininkė, gera fotografė, ir apdairi matematikė.

Josios straipsniai spausdinami Amerikos ir Britų istorijos ir filosofijos mokslo žurnaluose.

M.

JAU LAUKIAMA PASAULIO PABAIGOS

Kai "Naujienu" Nr. 170 (liep. 20 d.) buvo įdėtas straipsniukas "Pasaulio galas 2000 metais", kuriame aprašoma Meksikos astronomo pranašystė, kad 2000 metais įvyksianti pasaulio pabaiga, ir dar anksčiau prieš tai būsią visoki žemės drebėjimai įvairiose vietose, o keliais metais prieš galutinę katastrofą žemė atsidursianti šviesiausioje Halėjo kometos uodegoje, tad tokia proga man prisimenama 1900 metai, prieš kuriuos visokiomis pranašystėmis buvo laukiama pasaulio pabaigos.

Bet tais laikais, kada buvo laukiama pasaulio pabaigos prasidedant 1900 metams, tokios pranašystės buvo skelbiamos tik keliais mėnesiais anksčiau prieš tą "pasaulio pabaigą", o dabar jau net prieš 35 metus visa tai skelbiama. Jei tokias pranešystes pareiškia astronomas M. Ferrara, o ne koks nors paprastas raganius, tad reikia manyti, kad po vienu kitu metų dar bus paskelbta baisesnių pranašavimų ir žmonės bus dar labiau įgąsdinti.

1899 metais tik rudenį buvo pradėta kalbėti apie pasaulio pabaigą prasidedant 1900 metams, kitaip sakant per Naujuosius Metus. Kai liko ligi tų Naujųjų Metų tik kelios dienos, tad visi žmonės sužinojo iš bažnyčios vadovų, kad tikrai gali būti pasaulio pabaiga. Tad žmonės visokiais būdais stengėsi tapti geresniais žmonėmis bent prieš pasaulio pabaigą ir visur galima buvo pastebėti, kad kiekvienas stengėsi ką nors aukoti beturčiams ir daugumas buvo pasiryžę nebdaryti jokių nuodėmių.

Kai atėjo 1899 metų paskutinė diena, tad visi buvo susirūpinę savo paskutiniąja gyvenimo diena ir visi buvo pasiryžę iš pat vakaro nueiti į bažnyčią. Čia tatai sakydamas aš turiu galvoje Kalvarijos (Marijampolės aps.) vietovę ir manau, kad visur Lietuvoje galėjo būti panašūs įvykiai. Vakare visi namiškiai susėdo į vežimą (nes rogių kelias nebuvo tinkamas) ir išvažiavo į Kalvarijos bažnyčią. Bet namie turėjo pasilikti vienas žmogus, ir tas pareigas prisiėmė tą pačią dieną atvykęs mano tėvukas (motinos tėvas), kuris vis dėlto nenorėjo vieni vienam likti, tad aš buvau paskirtas su juo pasilikti namie. Ir tas mano tėvukas vis nuolat pasižiūrėdavo į sieninį laikrodį ir dažnai pakartodavo, kad ligi pasaulio pabaigos yra likę labai trumpas laikas. Kai buvo 10 val. vakaro, tad tėvukas pasakė, jog išeinąs prie tvarto pasiklausti, ką kalba karvės bei arkliai, nes girdi tokiu momentu ir karvės bei arkliai prabyla žmogiškomis lūpomis. Kai tėvukas sugrįžo, tad pasiteiravau, ką jis girdėjo. Ir jis pasakė, kad gražiausias arklukas juodbėris linksmi nusižvengė ir paskui palinkėjo jam geriausios laimės. Po to tėvukas ėmė dažniau lakstyti iš

buto į kiemą. Kai buvo likę ligi vidurnakčio tik pusė valandos, tada man nepastebint jis pasuko sieninį laikrodį viena valanda vėliau ir tuojau man pasakė, kad ligi pasaulio pabaigos telikę tik pusantros valandos. Aš nujaučiau, kad jis laikrodį pasuko, bet nenorėjau jam tatai sakyti, kad nesuserzintų. Nors tokiu momentu mano tėvukas buvo labai susirūpinęs, bet aš pats, būdamas tada mokinys, kažkodėl tokiomis dalykais nebuvau susirūpinęs, o tik maniau, kad įvykus pasaulio pabaigai būsią galima kitur turėti įvairios rūšies žaidimų, kurie sudaro geriausią nuotaiką.

Kai vidurnaktis pralėkė ir žvaigždės danguje gražiai suspindėjo, tad iš visų pusių buvo girdėti linksmos dainos. Ir tos dainos dar labiau pasireiškė, kai visi mano namiškiai pro vartus įvažiavo į kiemą. Ir net vištidėje pasigirdo skaidrus gaidžio giedojimas, nors paprastai tas gaidys pradėdavo giedoti ketvirtą valandą, ne anksčiau, taigi, rodos, ir jis pasijuto esąs laimingas, kad pasaulio pabaiga esanti atidėta.

Sugrįžę iš bažnyčios žmonės jautėsi be galo linksmi, taigi vis dainavo ir skaniai užkandžiavo. Jie dar pasakojo, kad pačiame mieste po vidurnakčio buvo atidarytos visos užkandinės, kur žmonių buvo daug prisikimšę ir visi linksminosi, kad "pasaulio pabaiga" praūžė pro šalį.

Po kiek laiko teko paskaityti laikraščiuose, kad Jungtinėse Amerikos Valstybėse vienas turtuolis prieš tą 1900 metų "pasaulio pabaigą" visą savo turtą išdalino beturčiams, norėdamas tokiu būdu nusikratyti visų nuodėmių, kad galėtų paskui būti laimingas. Kadangi toji pranašauta pasaulio pabaiga neįvyko ir tas turtuolis pasijuto neturįs jokio turto, tada pats nutarė nuvykti pas velnius, kitaip sakant — nusižudė pasikardamas.

Astronomo M. Ferrara pranašavime pasakyta, kad žemė prieš pat savo pabaigą atsidursianti Halėjo kometos uodegoje. Šia proga tiks paaiškinti, kas yra toji Halėjo kometa. Šita kometa yra žmonių pastebėta nuo seniausių laikų, dar prieš Kristų. Bet josios lakstymą geriausiai ištyrė anglų astronomas Edmundas Halley (1656 — 1742), kuris apskaičiavo šios kometos lėkimo laiką, būtent per 75 metus ji apėina savo ratą, taigi mūsų žmonėms ji pamatoma kas 75 metai. Bet tie 75 metai yra tik vidurkis, nes kartais ji aplekia savo ratą per šiek tiek trumpesnį laiką, o kartais net tenka lėkti beveik 80 metų, jei tokioje kelionėje tokiais ryškiais kometai susidaro kokios nors perturbacijos arba, mūsiškai sakant, kokios nors painiavos. Yra ir daugiau kometų, vadinamų kitokiais vardais, bet vadinamoji Halėjo kometa yra dabar žymiausia. Bet visos žmonių matytos kometos su-

Brandenburgio vartai Berlyne

dar savotišką įspūdį, ir todėl atsiranda visoki spėliojimai ar pranašavimai. Man pačiam teko matyti ryškia kometa 1915 metais sausio 1 dienai prasidedant, tik nežinau, kaip ji tada buvo vadinama. Tokia proga trumpai apie ją papasakosiu. Pirmojo pasaulinio karo metu aš gyvenau Maskvoje ir tenai 1914 m. gruodžio mėnesyje aš gavau iš savo valdžios įsakymą, kad tuojau sugrįžčiau į Lietuvą ir eičiau anksčiau nustatytas mokyklos mokytojo pareigas, nes, girdi, vokiečių kariuomenė esanti nuvaryta į Vokietiją. Tad geležinkeliu nuvykau į Lietuvą ir 1915 m. sausio 1 dieną, vidurnaktį, buvau jau

Kalvarijoje, kur apsistoju viešbutyje. Kadangi tą dieną buvo šaltoka, o viešbutis neturėjo jokio kuro kambariams šildyti, tad aš jį apleidau, nes į tėviškę eiti buvo du kilometrai. Ir pėsčias eidamas staiga pamačiau vakaruose gana didelę kometa su šviesia uodega. Tėviškės bute niekas dar nemiegojo, nes visi žiūrėjo į tą kometa. Kitą dieną pasirodė kieme rusų karininkai, kurie pasisakė, jog visa jų kariuomenė priversta bėgti iš Vokietijos ir, girdi, toji kometa dariusi jiems įspėjimą, kad laikas jau trauktis atgal. Aš taip pat pabuvęs Lietuvoje tik tris dienas vėl išvykau į Maskvą. *A. Kelmutis*

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAI

STATYBOS KONTRAKTORIUS, TURIS VIRŠ 30 METŲ PATYRIMĄ

- STATO • REMONTUOJA • PERSTATO NAMUS •
 - GARAZUS • KRAUTUVES IR KITUS PASTATUS •
- DARBININKAI APDRAUSTI.

LIUDAS STAŠAITIS

5523 S. CLAREMONT AVE. Tel. PR 8-8378

Šaukti po 6 val. vak.

NEW OWNERS AT

ROSEMONT GOLF PARK

9450 Higgins Road
ROSEMONT, ILL.

Driving Range

and 18 hole miniature — BOB BRAINERD, pro
HOURS: 10 a.m. to 10 p.m. daily Friday, Saturday and Sunday 8 a.m. to midnite.

COUPON

1 WEEK ONLY!
25c

with this coupon
Low Score per card
gets FREE pass the 2nd
time around!

ANTANAS GINTNERIS

KAIP IR KODĖL GIMĖ LIETUVOS LAISVĖS VARPAS?

Trumpa apžvalga švenčiant 45 metų sukaktį

Kas nėra girdėjęs Amerikoje ir Lietuvoje apie tą Laisvės Varpą? Apie tai rašoma spaudoje, pasakojama gyvu žodžiu. Šitas Varpas pasidarė lyg legendarinis. Juk daug turėjome Lietuvoje panašių Varpų, kurie išdidžiai kabojo varpinėse ar bažnyčių bokštuose. Tūkstančius jų vokiečiai iškabino pirmojo pasaulinio karo metu tėvynėje ir visuose jų okupuotuose kraštuose. Reikėjo medžiagos karo pramonei. Likusieji ėjo savo pareigas liūdesio suspausti, nes jų broliams išėjus "pakariauti", pasikeitė varpų gaudesio melodija. Ji šluavo ir nežadino tų jausmų, kai varpai sutartinai ir išdidžiai skelbė savo paskirtį, tikslą ir uždavinius: kelti žmonių jausmus, žadinti pamaldumą, skelbti amžinybę! Juos girdėjo milijonai žmonių, džiaugėsi jų melodingu ir įvairumu.

Kitokie varpai ir jų tikslai

Lietuviai žino dr. V. Kudirkos Varpą, kuris ėjo Tilžėje per dešimtį metų — iki pat dr. V. Kudirkos mirties. Tai buvo lietuviškas laikraštis, leidžiamas Prūsiose slapta. Knygnešiai jį nešdavo per sieną, jį platinė ir stengėsi jo idėjas išplatinti lietuvių tarpe. Varpas ragino keltis lietuvių tautą, keltis atskirus asmenis. Keltis ir dirbti lietuvišką tautinį darbą. Šitas Varpas ragino lietuvius susiprasti, šviestis ir kovoti su caro valdžia, su neteisybe, su skriaudomis, su vargu, už šviesesnę ir geresnę lietuvių tautos ateitį. Kudirkos Varpas savo tikslą atsiėkė: lietuvių tautą pažadino atgimimui! Panašų darbą atliko ir Lietuvos Laisvės Varpas, kuris lygiai per 20 metų, kabodamas Kauno Vytauto Didžiojo Muziejaus bokšte, kasdien primindavo Lietuvai, lietuvių tautai ir paskiriems žmonėms, kad reikia budėti dėl tėvynės laisvės. Šitas Laisvės Varpas pasidarė simboliu tautinės kovos už nepriklausomybę, už laisvę, už tėvynę!

Laisvės Varpo idėja

Zmogus turi daug vertingų minčių. Jų turėjo ir Amerikos lietuviai Lietuvos laukų vaikai. Jie paliko savo tėvynę įvairių aplinkybių verčiami. Atsirado svetimoje žemėje. Sunkiai dirbo, vertėsi, mokėsi, organizavosi, kultūrėjo ir stebėjo kitų tautų ir valstybių visuomeninį gyvenimą. Tai buvo pažangūs žmonės, susipratę lietuviai. Palikę savo tėviškes, artimuosius, gimines, svajėjo apie juos, rašė laiškus, siuntė pinigų, verkė gimtąjį kraštą prisiminę. Visur buvo svetima, nepažįstama, juoda. Daugelis jų buvo jauni žmonės, kurie tėvynėje linksmai gyveno, o čia viskas

kitaip. Be didesnio išsilavinimo, mokslo, kalbos...

Tačiau lietuviai ne palūžo. Daug jų tinkamai išsilavino, pasiekė mokslą, gavo gerą darbą, išmoko kalbą, sukūrė šeimas, įsteigė bažnyčias, mokyklas, sales ir t.t.

Suprato ir Lietuvos Laisvės Varpo idėją, jos reikšmę ir naudą Lietuvai!

Idėjos, jei didžios — nemiršta!

Taip sako poetai, rašytojai. Tai supranta ir paprastai žmonės. Tik jie nemoka taip gražiai pasakyti. Atsiminkime, kaip buvo paskelbta Jungtinių Amerikos Valstybių konstitucija ir visa šalis pasiskelbė laisva ir nepriklausoma valstybė.

Tai buvo 1776 metais. Tada Laisvės Varpo panašus gaudimas buvo girdimas po visą Ameriką. Laisvės Varpas skambėjo kiekvienoje bažnyčioje, aikštėje, salėje, kur tik tai jaisi buvo pakabintas. Varpas skelbė, kad Amerika yra ir bus laisva valstybė. Užtenka jai tarnauti svetimiesiems, justsi jų daromas kraštui skriaudas, šalis pribrendo savarakiškam ir nepriklausomam gyvenimui. Visai panašiai buvo ir mūsų tėvynėje Lietuvoje. Lietuviai kentėjo priespaudą ir svetimųjų okupaciją ištisus 120 metų, kol galėjo pasiskelbti laisvę ir nepriklausomybę. Keli mėginti daryti sukilimai pasibaigė dar didesniu persekiojimu, teroru, tremtimi ir daugeliui gyvybės praradimu. Tačiau Lietuva atgavo laisvę karo metu, o nepriklausomybę pati išikovojo savo krauju karo lauke.

Kaip gimė Lietuvos Laisvės Varpas?

Trumpai sakant, jo tėvu buvo J. J. Bagdžiūnas. Dar gyvas ir sveikas lietuvis Chicagoje. Dažnai skaitome spaudoje, kaip visa tai buvo padaryta. Bet niekada smulkiau nepriemama. Šitoks įdomus ir svarbus sumanymas. J. J. Bagdžiūnas buvo šio Lietuvos Laisvės Varpo sumanytojas. Tačiau jį pagimdė jau klektyvas — Chicago Lietuvos Draugijų Konferencija. Lygiai prieš 45 metus, 1919 m. gegužės m. 9 d., penktadienį, J. J. Bagdžiūnas davė pasiūlymą minėtai konferencijai, kad reikia nuliedinti "Lietuvos Laisvės Varpą" ir jį įteikti įvykstančiam Lietuvos Seimui Chicagoje. Ir kad Seimas, visų Amerikos lietuvių vardu, jį padovanotų Lietuvai. Idėja buvo vietoje, gera ir atliko laiką ir dvasią. Konferencija ją vienbalsiai priėmė. Tuojau paskyrė patį J. J. Bagdžiūną tuojau važiuoti į St. Louis, Mo., ir tenai varpų liejyklose užsakyti Varpą.

Kaip jis atrodė ir jo šūktis

Seimas buvo už mėnesio lai-

Luci Baines Johnson, prezidento duktė, kalbasi su pianistu Van Cliburn, kairėje, ir Dr. Joseph E. Maddy, dešinėje, Muzikos Stovykloje, Interlochen, Mich. Dr. J. E. Maddy yra tos stovyklos steigėjas ir finansuotojas. Stovykloje sudarytas 150 jaunių orkestras.

ko. Reikėjo skubėti susitvarkyti. Viskas ėjo planingai. Varpą reikėjo nulieti skubos keliu. Darbas vyko sklandžiai, ir birželio m. 5 d. Varpas jau buvo Chicagoje. Tuo džiaugėsi visi lietuviai.

Varpas buvo keturių pėdų aukščio ir 3 pėdų pločio. Jisai svėrė 1,000 svarų bė rėmų, o visas — 1,200 svarų. Vienoje pusėje buvo išlietas Lietuvos vytils ir B. K. Balučio parašytos eilės: "O, skambink Per Amžius Vaikams Lietuvos, Kad Laisvės Nevertas, Kas Negina Jos". Ant kitos pusės Varpo buvo toks parašas: "Amerikos Lietuvos Seimas Lietuvai Birželio 9, 10 ir 11, 1919 m. Chicago, Ill."

Amerikos lietuviai norėjo, kad tas Varpas, kaip laisvės simbolis, liudytų dabartį, kaip lietuviai už jūrų marių sielojasi savo tėvynės likimu ir kartu liudytų ateinančioms kartoms Amerikos lietuvių užuojautą, meilę ir prisirišimą prie savo tėvynės Lietuvos. Dabartis rodo, jog jie buvo teisūs, nuosirdūs ir geri patrijotai.

Wilsono apsisprendimo punktai

Amerikos prezidentas paskelbė garsius tautų apsisprendimo punktus. Tautos subruzdė apsispręsti ir gyventi laisvai ir nepriklausomai. Tačiau praktiškai buvo kitaip. Lietuva pirmojo karo metu sunkiai kentėjo. Ji pakėlė nežmonišką 3-4 metų vokiečių okupaciją. Lietuviai tikėjosi iš karą laimėjusių valstybių daugiau respekto. Bet karo talkininkų, įvairių diplomatų, priešingų mažų intygių ir gudrių politikų dėka, — lietuviai buvo visų skriaudžiami. Didieji nenorėjo suprasti mažųjų troškimų ir reikalavimų. Atrodo, kad to padaryti jie nenorėjo ir nesistengė. Jų simpatijos linko mūsų priešų pusėn. Reikėjo lie-

tuviams apskrumo, gudrumo ir paramos. Buvo pats laikas, kai Amerikos lietuviai turėjo griebtis darbo ir stoti ginti Lietuvos ir jos teisių. Reikėjo kreiptis į Amerikos valdžią, prašyti jos užtarimo, rinkti milijoną parašų, kad pripažintų Lietuvą laisva ir nepriklausoma valstybe.

Kodėl reikėjo šaukti specialų suvažiavimą

1919 m. sausio m. 29 d. New Yorke abiejų Tarybų suvažiavimas ir bendra komisija aiškiai nutarė, kad reikia šaukti seimą. Amerikos Lietuvos Seimas galėjo turėti didesnę jėgą ir galią kalbėti valdžios įstaigose ir reikšti visokius pagel-davimus, reikalavimus ir nutarimus. Tuomet tautininkai norėjo, kad seimas būtų New Yorke arba Washingtone, o katalikai — Pittsburgo arba Clevelande. Ir taip negalėjo susitarti Amerikos Lietuvos Taryba su Amerikos Lietuvos Tautine Taryba dėl seimo vietos, o reikalai brendo, didėjo ir ilgiau laukti nebuvo galima. Todėl čekiečiai, matydami bereikalingą laiko gaišinimą, nutarė tokį kongresą sušaukti Chicagoje 1919 m. birželio 9, 10 ir 11 d. Jam pritarė visos draugijos, organizacijos, įskaitant Amerikos Lietuvos Tautinės Tarybos, Prūsų Lietuvos Tarybos ir Susivienijimą Lietuvos Amerikoje.

Amerikos Lietuvos Seimas

Į Amerikos Lietuvos Seimą suvažiavo 500 atstovų nuo įvairių draugijų ir organizacijų. Jisai prasidėjo birželio 9 dieną rytą ir baigėsi birželio 11 naktį. Atstovai buvo patenkinti tokiu sukvetimu, nes turėjo progos ir galimybės pasitarnauti Lietuvai. Jų suvažiavo iš visos Amerikos kraštų. Visų vienas tikslas — laisva Lietuva. Da-

Ivyauja visos srovės ir partijos, visi Lietuvos vaikai. Seimą pradėjo dr. A. Zymantas, kviesdamas svečius prie tvarkos. Buvo pradėta vėliavų įnešimu ir himnais. Atskirai buvo įneštos JAV ir Lietuvos vėliavos. Jas įnešė kareiviai. Varpui gaudžiant buvo sugiedoti tautiniai himnai.

Seimo rengimo pirmininku buvo adv. J. J. Bagdžiūnas. Jisai foliau seimą ir tvarkė: Pakvietė į prezidiumą dr. K. Drangėlį, B. M. Butkų ir J. Martinkų, Be to, M. J. Viniką, adv. J. Lopatto ir prof. F. L. Andersoną iš North Western universiteto.

Dvi vertingos kalbos seime

Profesorius savo kalboje priminė, kad jau 1815 m. Vienos Kongreso metu, kai buvo per tvarkoma Europa po Napoleono karų, pasireiškė mažų tautų paniekimo teisių pažymiai, nors jau tuo laiku tautinis susipratimas jose buvo ryškus ir tautos reikalavo savo teisių. Bet klasingi istorikai jas užneigė. Ir tokia neteisinga padėtis tęsėsi visą šimtą metų. Tik pirm. pas. karo metu jau buvo aišku, kad tautų teisingi ir teisėti reikalavimai turi būti išgirsti. Kiekviena tauta turi teisę spręsti savo likimą. Tokią prigimtą teisę turi ir Lietuva. Džiaugėsi, kad lietuviai drąsiai, vieniškai ir pasišventusiai kovoja už tokias tautos teises ir linkėjo jas pasiekti — atstatyti laisvą ir nepriklausomą Lietuvą ir gyventi, kaip kitos laisvosios tautos.

Adv. J. Lopatto buvo neseniai grįžęs iš Paryžiaus, kaip Lietuvos Taikos Delegacijos narys. Jisai pabrėžė, kad lenkai tenai darė visas pastangas, kad atskiros Lietuvos valstybės nebūtų. Delegacija tai išaiškino ir jų pretenzijas atmetė. Jie įrodė, kad rytiniame fronte Lietuvoje kovoja latviai, estai ir lietuviai. Tuomet Taikos Konferencija padarė lietuviams su lenkais sutartį bendrą frontą prieš bolševikus. Lietuviai sutiko, bet tik su sąlyga, kad lenkai pripažins Lietuvą su Vilniumi, Gardinu ir Suvalkija. Bet jie griebėsi ginklo ir tuojau vieni užėmė Vilnių ir kitas Lietuvos sritis. Taikos Konferencija principu pripažino Lietuvai nepriklausomybę, bet tą klausimą vis atidėjo. Jis pabrėžė šio seimo reikšmę, reikalingumą ir jo svarbą dabartiniu momentu.

Kaip seimas tvarkėsi posėdyje?

Seimo pirmininku buvo išrinktas St. Gegužis — Mahanoy City, Pa., ir du vicepirm. adv. J. Lopatto — Wilkes Barre, Pa., ir adv. F. P. Bradchulis — Chicago, Ill., J. P. Evaldas iš Chicago — sekretorium ir V. K. Račkauskas iš New Yorko, N. Y. Rezoliucijų komisiją sudarė: B. K. Balutis, F. P. Brandchulis, J. Kučinskis, St. Kodis, J. J. Herzmanavičius, V. F. Jankus, J. W. Liutkauskas, M. Vinikas ir dr. J. Jonikaitis. Spaudos komisiją — St. Kodis ir dr. K. Drangelis. Finansų komisiją: J. I. Bagdžiūnas, J.

P. A.

Laiminga banga

Kai Kieckbušas — retkarčiais, žinoma, — išgeria porą taurelių arba porą alaus stiklinių virš normos, tai jame pabunda visiems gerai iš moterų žodžių žinomas vaikas, šiaip ramiai miegantis suaugusio vyro sieloje. Kaip ten bebūtų, pabudęs vaikas, suprantama, nenori nieko kito, o tik žaisti. Nė be reikalo Šileris sako, kad žmogus gyvena tik tada, kai žaidžia ir žaidžia tik tada, kai gyvena. Tad ir Kieckbušo gilumoje glūdintis vaikas, pabudęs po deramo alkoholio kiekio, paprastai žaisdavo ir iskirsdavo pasiūčiausių pokštų. Bet pokštas, kurį neseniai iskirto tas pabudęs vaikas, pranešė visas kitas jo išdaigas.

Tai buvo šeštadienį. Alus labai patiko Kieckbušui ir be jokių kliūčių bėgo per gomurį. Kai jau buvo laikas eiti namo, Kieckbušas buvo, kaip kad sakoma, prisipupinęs. Švilpdamas švelnią melodiją, jis žygiavo namo, stebėdamasis kelio vingiuotumu. Ir štai...

Taigi, štai, kas įvyko. Patručiuojantis policininkas Miuleris įsiterpė į įvykių eigą. Jis, lėtai žingsniuodamas per tylų ir jaukų savo rajoną, staiga pamatė savo prityrusiomis akimis kažką ne visai paprasta. Prie didelės krautuvės durų stovėjo — kiek susilenkus — kažkokia įtartina žmogysta. Miuleris tvirčiau suspaudė rankoje savo guminį "bananą" ir atsargiai ėmė artintis prie tariamojo niekadėjo.

Bet tai nebuvo automato plėšikas, o labai gerai mieste visiems pažįstamas ponas Kieckbušas, kuris kaip tik ne labai vikriai mėgino įkišti vienos markės monetą į sumuštinų automata. Miuleris jau norėjo eiti foliau, bet staiga pastebėjo, kad Kieckbušas jau laikė prispaudęs prie krūtinės kaire ranka visą krūvą sumuštinų su kumpiu.

— Klausykite, pone Kieckbušai, — tarė Miuleris, padėjęs Kieckbušui ranką ant peties. — Juk neįmanoma vienam žmogui sudoroti tiek sumuštinų. Juk jūs jau pirkote mažiausia dvidešimt penkis, jau jie krinta jums iš rankų... Nepirkite gi daugiau.

Nepirkti? Žmogau, ar niekad nelošėi kortomis, kad nežinai, jog kiekvienam lošikui užaina taip vadinama laiminga banga? Ir kaip tik dabar man užėjo šitokia nepaprastos laimės banga! Vertė E. J.

J. Elijošius, P. Pivarunas, J. Biežis ir M. Dudas. Maršalkomis paskirti: Bijanskas, Jucius, Dimša ir Vilkevičius.

Vėliau seimo rengimo pirm. J. Bagdžiūnas pasakė jausmingą kalbą, primindamas seimo reikšmę lietuvių tautai ir Varpo simbolius, įvedžino seimo prezidiumą. Po jo seimo pirm. St. Gegužis tvarkė sveikinimus, kalbėtojus ir t.t. ir buvo atstojimu pagerbti visi žuvusieji už Lietuvos laisvę ir pasaulio demokratiją.

(Bus daugiau)

Atsiūsta paminėti

— *Prancūzijos Lietuvių Žiurnos*, Nr. 28, 1964 m. birželis, Paryžius. Redaguoja Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės Kultūrinė Komisija. Leidžia Pr. Liet. B-nės Krašto Valdyba. Šapirografuotas 18 puslapių periodinis sąsiuvinis. Tekste: Lietuvių Chartos 15-kos metų sukaktį minint (A. Venskaus, Pr. Liet. B-nės Krašto Tarybos pirmininko); Lietuvių Charta, — pilnas tekstas, išleistas Vyr. Lietuvos Išlaivinimo Komiteto Tremtyje, 1949 m. birželio 14 d.; Vasario 16 Gimnazija, Prancūzijos Lietuvių Bendruomenė, Paryžiečiai tarptautinėje veikloje ir t.t.

— *Lietuvos Pajūris*, Nr. 1 (17). Pirmasis metų ketvirtis. 1964 Donelaičio metai. Leidžia Kanados Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Centro Valdyba. Vyr. red. A. Lymantas. Tekste: Monikos Jonynienės: Vienišasis. Kristijono Donelaičio 250 metų metimų proga;

Dr. Martynui Anysui Dr. Vydušo Vardo premijos įteikimo aprašymai; Jūrų kapitono Br. Krikštopaičio: Nepr. Lietuvos prekybos laivynas (VI). Sunki pradžia — tragiška pabaiga... Jūrų skautija. Apžvalga. Žinios iš tėvynės ir komentarai, ir t.t. Adresas: 5260-10th Avenue, Rsmi., Montreal 36, P. Q., Canada.

— *Mūsų Sparnai*. Lietuvių Evang. Reformatojų žurnalas Nr. 16, įsteigtas 1951 m. Birželis 1964 m. Leidžia Lietuvių Evangelikų Reformatojų Kolegija. Redaguoja kun. Pov. Dilys, Eugenijus Gerulis, Jokubas Kregždė, Mykolas Plepys, Arvydas Ramonis. Sąsiuvinio formato, su aplanka 60 pusl. Adresas: 1942 N. Spaulding Ave., Chicago 47, Ill. Turinyje Eugenija Gerulio, kun. Stasio Neimano, kun. P. Dilio, Halinos Dilienės, Ronaldo R. Slavėno, M. Tamulėno, Bronės Variakojienės, M. Plepio, J. Kregždės, Petro Vaitekūno ir kt. straipsniai.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(LICENSED BY VNESPOSYLTORG USSR)

Labai patikima ir vadovaujanti firma Jungtinėse Valstybėse, turinti daug patyrimo siunčiant dovanų siuntinius į visas USSR dalis. Tūkstančiai klientų patenkinti. Visi siuntiniai apdrausti. Gavėjas nieko nemoka. Skyriai svarbesniuose miestuose. Visi mūsų skyriai turi sandėliuose pasirinktinai aukštos kokybės prekių dovanoms žemomis kainomis.

Dėl nemokamų informacijų ir kainoraščių susizinkite su bet kuriuo mūsų skyriumi.

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-6808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SOUTH BOSTON 27, Mass. — 327 West Broadway Tel. 268-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- Detroit, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. GL 8-2256
- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau GL 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030, 246-0215
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue LO 2-1444
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. GR 6-2781

DONALD PETKUS

ANTHONY PETKUS

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345

TOwnhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, [skaitant karstą ir pašinaudojimą] mūsų gražiom kopolyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti kopolyčioje.

GRAZIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS

MASINOMS PASTATYTI AIKŠTE

Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimas 30 metų.

Triumfinė Arka Paryžiuje, mačiusi ne tik gražių laimėjimų, bet ir skaudžių pralaimėjimų.

PSICHOLOGIJOS PATARĖJAS

Parentas pedagogų psichologų mokslinių tyrimų duomenimis
Redaguoja Med. Daktaras Jonas Adomavičius,
Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugijos, Inc. — Alvudo atstovas

PROTINGA IR SAIKINGA MEILĖ

Klinikinis Psichologas prof. Albinas Liaugminas, Chicago, Ill.

(Alvudo Kultūrinio penktadienio paskaitos dalies santrauka)

Šalia jau aptarto žaidimo, antras veiksnys vaiko asmenybės išugdymui yra **tėvų meilė**. Čia ir yra sunkiausias tėvams uždavinys: kaip išbalansuoti, kad ta meilė būtų savo vietoje, kad ji nebūtų pertempia. Čia visi pajėgieji lietuviai turime tėvam padėti pilnutiniais žmonėmis tapti — tai yra tokiais žmonėmis, kurie pajėgia savas emocijas sukontroliuoti: reikiama vietoj reikiama jų kiekį parodyti. Žmogaus pilnutinis subrendimas ir yra raktas į sėkmingą vaikų auklėjimą. Tik per tėvų susveikėjimą jausmais - emocijomis, mes galime žengti į sveikesnį savo vaikų rytojų. O kad pilnutinės sveikatos pasiekus, reikia susiprasti, ryžtis ir dirbti, kad pilniau jausmais sutvirtėjus — juos reikiamoj vietoj gydant, ir galimai daugiau šių dienų psichologijos ir pedagogikos žiniomis praturtėjus. Nuo bereikšmių kalbų, eikime prie dviejų pagrindinių dalykų: pilnesnio jausmais susveikimo ir gausnio apsišvietimo!

Rūpinkimės vaiku natūraliai

Grįžtant prie tos tėvų meilės, reikia sudaryti tokias apystovas, kad vaikas jaustųsi neatsutumas. Nuolatinis natūralus tėvų savu vaiku rūpinimasis išugdys vaiko pasąmonėje saugumo jausmą. Imkime pavyzdį — štai nesugyvenantieji dėl savo jausmų nesveikatos tėvai. Tokie tėvai ginčijasi dėl vaiko auklėjimo. Tėvas bara motiną ir pats nesikiša į vaiko auklėjimą. Vėliau ir motina nuleidžia rankas: — „auklėk tu“, — sako ji vyrui, vaiko tėvui. Taip vaikas ir palieka be reikiamo saugumo. Toks vaikas dažnai įsimyli giminaitį, kuris jam atrodo jį supranta. Toks vaikas

sirengę būti tikrais tėvais. Tokie tėvai duoda vaikui valgyti be tvarkos — kada vaikas užsimano, tada jie jį maitina. Visus vaiko įgeidžius pildant, vaikas tik sužalojamas. Pvz., kai vaikas užsinori skustuvo, tėvai, jau tiek supranta, ir neduoda vaikui jo — tada vaikas, įprantintas viską gauti, ima pykti. Toks vaikas pradeda tėvų nemylėti vien dėl tėvų nemokėjimo ir nepajėgumo su vaiku reikiamai apsieiti. O štai dar kitas pavyzdys — vienas vaikas pradėjo bėgti iš mokyklos. Tėvai jį nuvedė pas psichiatrą. Pasirodė, kad ir čia perdidelė tėvų meilė vaiką susirgdino. Vaikas neatsitraukė nuo motinos dėl perdidelės meilės. Peranksti jam atbudo emocijos, kurios dar neturėjo atbusti. Tas vaikas, pvz., iki 7 savo amžiaus metų su mama miegojo. Dabar jis bėga iš mokyklos, kad mamytės kas, jo manymu, nepavogtų.

Kai stokojama meilės irgi blogai. Todėl mes čia ir šviečiamės, gydytojų bei psichologų pagelba savo jausmus tvarkomės, idant galimai stipriai susveiktume netik kūnu ir protu, bet ir jausmais - emocijomis.

Greičiau ir visapusiškiau švieskimės

Matome iš čia paduotų pavyzdžių, kokios sveikatos reikalaujama iš tėvų, idant jie pajėgtų visapusiškai sveiką vaiką užauginti. Čia neužtenka vien pedagoginius kursus baigti, kad pajėgtum tinkamai vaiką ugdyti. Panašiai ir kitur esti — nepakanka vien įstatymus žinoti — reikia dar ir pajėgti tuos įstatymus pildyti, pvz., per raudoną šviesą nevažiuoti, artimui nepavydėti, jo įvairiškai neskrastiauti. Tuos ir kitokius įstatymus visi žinom, bet ne visi juos pildyti pajėgiam, nes ne visi jausmais vienodai stipriai subręstam. Minėtai subrendusieji tėvai turi psichologinį jautrumą — išbalansavimą. Tai didelė dovana tėvams — jie ją gali perduoti savo vaikams. Tada abiejį tampa laimingais.

Šalia pilnutinės sveikatos, tu-

rime visapusiškai šviesis. Reikia ieškoti pagelbos iš kitų pavyzdžių tėvų, auklėtojų, mokytojų, knygų ir kitų teigiamų šaltinių. Ne visi tėvai gali gintis į auklėjimo mokslą, todėl jie turi klausyti tų, kurie tuos mokslus ėjo. Ypač dabar tai būtina, kai techninė kultūra viršija dvasinę. Dabar dažnai tėvai dirba fabrikuose ir neturi laiko pasilikti su vaikais. Buvęs senelis ir senelė — gero elgesio palaikytojai, stokojančius tėvus vaikams pavaduotojai dabar atsidūrė prieglaudose. Nesant tėvams su vaikais, jie būtiną jiems saugumą - meilę gauna iš gatvės gengės. Bet už tai vaikai turi pasiduoti tos gengės reikalavimams. Nuo čia prasideda visos mūsų vaikų ir mūsų pačių bėdos. Čionykščio gyvenimo santvarkos mes nepakeisim — už tai burkimės į kultūrinius - pedagoginius vienetus savo jausmų tvarkymui ir visapusiškam apsišvietimui.

Pasiskaityti: Prof. A. Liaugminas, Ph. D.; Naminio auklėjimo problemos, Alvudo leidinys Nr. 2.

Nauja skrybėlė

Draugas I: Aš pastebiu, kad tavo žmonelė paskutiniu laiku tokia nusibaigusi. Kas jai?...

Draugas II: „Ak, niekis, tai daro ta naujoji skrybėlė.

Draugas I: — Bet gi ji skrybėlės neturi!

Draugas II: — Taigi dėlto.

Akibroksmas

— Vadinasi, Kristina tau gražino sutuoktuvų žiedą?...

— Taip, ir pamanyk, koks akibroksmas: ant paketėlio, kuriame per paštą žiedas gražintas, ji savo ranka užrašiusi: — Atsargiai: stiklas!

Išsiųsk sūnų į Maskvą, grįžta karštu komunizmo priešu, o išsiųsk jį į Sorboną — grįžta komunistu. — (Dramblio Kaulo

Jonukas buvo talentingas smuikintas, tik nemokėjo griežti.

SFINKSŲ GATVĖ — Šitie, neseniai atkasti sfinksai, išliko visai sveiki, nors išbuvo tris tūkstančius metų po 60 pėdų storio smėlio sluoksniu Luksore (Luxor), Egipte. Maždaug 1,400 šitų sfinksų stovi išilgai dviejų mylių kelio.